

VEDTAK I SAK 2015/10

Klager: Norges Miljøvernforbund i Nordland
v/ fylkesleder Børge Torbergsen
Dalvegen 14
8250 Rognan

Innklaget: Salten Aqua AS
v/ daglig leder Geir Wenberg
Skysselvik
8210 Fauske

Saken gjelder

Krav på opplysninger om diverse forhold ved oppdrettsanleggene i Skjerstadvfjorden hvor Salten Aqua er morselskap.

Saksgang og partenes anførsler

Norges Miljøvernforbund i Nordland (heretter «Miljøvernforbundet») sendte 19. juni 2015 krav om miljøinformasjon til Salten Aqua AS (heretter «Salten Aqua») som gjaldt oppdrettsanleggene til Salten Aqua og deres datterselskaper i Skjerstadvfjorden. Følgende krav ble fremmet:

1. Krav på opplysninger om tilsetningsstoffer og mengder av disse som tilsettes mærene
2. Krav på opplysninger om hvor mye kobber og andre miljøgifter som lekker ut fra salten aqua sine oppdrettslokaliteter i Skjerstadvfjorden.
3. Krav på opplysninger om på hvilken måte giftstoffene som er tilsatt mærene kan påvirke maritimt liv i Skjerstadvfjorden
4. Krav på opplysninger om på hvilken måte giftstoffene som er tilsatt mærene påvirker kvaliteten på oppdrettslaksen
5. Krav på opplysninger om når det sist ble foretatt avlusning i Skjerstadvfjorden, og hvilke virkestoffer mot lakselus som er brukt
6. Krav på opplysninger om avlivninger av skadedyr i nærheten av Salten Aquas oppdrettslokaliteter og hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som verste for oppdrettsindustrien
7. Krav på opplysninger om hvilke sykdommer som er påvist i anleggene i Skjerstadvfjorden de to siste år
8. Krav på opplysninger om Salten Aquas tiltak for å hindre spredning av fiskemøkk fra oppdrettsanleggene i Skjerstadvfjorden

Kravene og begrunnelsen for disse fremgår av brev av 19. juni 2015. Bakgrunnen for kravene er at Miljøvernforbundet er bekymret for oppdrettsnæringen i Skjerstadvfjorden både av hensyn til miljø og helse, og ønsker opplysninger om miljøkonsekvensene ved oppdrettsnæringen i

Skjerstadvfjorden. Miljøvernforbundet hevder at omtrent hele oppdrettsnæringen tar svært lite hensyn til miljø og samfunn.

Miljøvernforbundet mottok ikke svar fra Salten Aqua, og fremmet derfor kravet overfor Klagenemnda for miljøinformasjon den 28. september 2015.

Salten Aqua besvarte henvendelsen i brev av 20. oktober 2015, hvor det fremgår at de har hentet opplysninger fra Salten Stamfisk AS, Wenberg fiskeoppdrett AS og Edelfarm AS, som er selskapene som har anlegg i Skjerstadvfjorden. Salten Aqua er enig i at informasjonen er omfattet av miljøinformasjonsloven, men anfører at de ved brev av 28. oktober 2015 besvarer Miljøvernforbundets krav. Når det gjelder opplysningene Salten Aqua ikke har gitt Miljøvernforbundet anfører Salten Aqua at plikten etter miljøinformasjonsloven kun gjelder den til enhver til eksisterende kunnskap som bedriften skal ha i medhold av myndighetskrav og tillatelser, etablerte overvåkningsprogram etc.

Miljøvernforbundet anførte imidlertid at kravene ikke var tilstrekkelig besvart, hvilket er redegjort nærmere for per brev av 28. oktober 2015.

For å kunne ta stilling til kravene om miljøinformasjon, ba nemnda begge parter om nærmere opplysninger. Både Miljøvernforbundet og Salten Aqua sendte supplerende opplysninger 11. mars 2016. Nemnda ønsket ytterligere noen presiseringer fra både Miljøvernforbundet og Salten Aqua og mottok disse per e-post av 18. mars 2016.

I siste henvendelse fra Miljøvernforbundet er det fremmet et utvidet krav knyttet til krav nr. 5 om skadedyr. Nemnda har opplyst Miljøvernforbundet at disse ikke blir behandlet hos klagenemnda for miljøinformasjon før ordinært krav er fremmet overfor Salten Aqua.

Nemndas vurdering

Nemnda bemerker at kravene er rettet mot Salten Aqua og deres datterselskaper. Salten Aqua har i brev 20. oktober 2015 besvart kravene på vegne av Salten Stamfisk AS, Wenberg fiskeoppdrett AS og Edelfarm AS, som er selskapene som har anlegg i Skjerstadvfjorden.

Krav nr. 1, opplysninger om miljøgifter i tilsetningsstoffer og mengder av disse som tilsettes mærene

Miljøvernforbundet ønsker opplysninger om miljøgifter i tilsetningsstoffer til mærene og presiserer i innsynskrav av 19. juni 2015 at dette gjelder hvilke stoffer og hvilke mengder av disse som hindrer groing og algevekst i mærene, særlig stilles spørsmål om det er kobber eller bromerte flammehemmere tilsatt. Miljøvernforbundet ber om spesifisering for kobber som er tilsatt for hver enkelt lokalitet i Skjerstadvfjorden.

Salten Aqua har tolket spørsmålet dithen at med mærer menes notposer/nøtene. Miljøvernforbundet har ikke kommet med innsigelser til dette, og nemnda legger derfor til grunn at Miljøvernforbundet er enig i Salten Aquas presisering.

Salten Aqua opplyser at det brukes en form for impregnering som kalles Netpolish NP 30, de har lagt ved en produktbeskrivelse fra leverandøren NetKem AS, som beskriver produktet, fordeler og egenskaper. Det fremgår imidlertid ikke opplysninger om produktets innhold, mengde av eventuelle miljøgifter, kjemiske egenskaper eller miljøkonsekvenser ved bruk av produktet. Miljøvernforbundet anfører at kravet er ufullstendig besvart.

Miljøvernforbundet har bedt om informasjon om hvilke miljøgifter som er tilsatt mærene, særlig om det er kobber eller bromerte flammehemmere tilsatt.

Vurdering etter produktkontrolloven § 10

Rett til miljøinformasjon om produktspesifikk informasjon reguleres etter produktkontrolloven. Lovens § 10 angir særregler om allmenhetens rett til å få informasjon om produkter som kan forårsake helseskade eller miljøforstyrrelser. Bestemmelsen skal sikre at informasjonen allmenheten har rett til etter § 10 første ledd finnes i alle omsetningsledd. Hvilken informasjon som kan kreves har sammenheng med plikten til å ha kunnskap i produktkontrolloven § 3, og er nærmere redegjort for i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 178. Etter § 10 andre ledd gjelder kunnskapsplikten for den som «bruker» produktet.

Spørsmålet nemnda først må ta stilling til er hvorvidt Salten Aqua «bruker» produktet Netpolish til impregnering av mærene/notposene. Slik nemnda forstår det er det et notvaskeri som utfører impregneringen. Nemnda legger likevel til grunn at valg av type impregnering vil foretas av oppdrettsanlegget, da det er disse som har miljøansvaret. Hensikten med produktkontrolloven § 10 er at den skal ramme alle ledd i omsetningskjeden, jf. produktkontrolloven § 2.

Etter nemndas vurdering må det bero på en konkret vurdering hvorvidt det er Salten Aqua/deres datterselskaper som bruker produktet. Salten Aqua/deres datterselskaper utfører ikke impregneringen, men har engasjert en oppdragsgiver til å gjøre dette. Likevel vil evt. utslipp fra mærene påvirke virksomheten til Salten Aqua/deres datterselskaper. Slik nemnda ser det er det tilstrekkelig nærhet mellom oppdretter og den som utfører impregneringen. Nemnda vurderer det slik at man må forstå bestemmelsen dithen at også Salten Aqua «bruker» produktet Netpolish NP 30 i produktkontrollovens forstand.

Nemnda konkluderer på denne bakgrunn med at Salten Aqua/ deres datterselskaper bruker produktet.

Etter § 10 bokstav a og b har enhver rett til å få informasjon om et produkt inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse som nevnt i produktkontrolloven § 1. Spørsmålet er dermed om impregnering som brukes til notposene/nøtene kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse.

I forarbeidene, Op. Cit. Side 155-156, fremgår følgende:

«For produkter som brukes i virksomheten, plikter man å ha kunnskap om de forhold som er relevante for å vurdere om bruken av produktene i virksomheten kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, for eksempel mengde, bruksmåte, tiltak for å forhindre forurensning eller ulykker, eventuelt gjenbruk av materiale i produksjonen, avfallshåndtering, mv.»

For produkter som brukes til impregnering av mærer er det slik nemnda ser det ingen tvil om at dette produktet kan medføre miljøforstyrrelse. Notimpregnering virker med en konstant avskalling av impregnering. Utstrakt bruk av høytrykksspyling for å holde nøtene rene kan medføre impregneringen skaller av og havner på bunnen under anleggene. Produkter som brukes til impregnering av mærene slippes ut i det ytre miljø, og kan påvirke miljøtilstanden ved for eksempel at det kan ha en negativ effekt på dyre- og plantelivet på sjøbunnen. Kobberforurensning kan medføre at dyr og planter forsvinner fra det forurensede området.

Nemnda viser også til at det etter Ot.prp. nr. 116 (2001-2002), merknadene til produktkontrollloven § 10, fremgår at det eksisterer en plikt til å ha oversikt over eksisterende kunnskap men også å innhente opplysninger der hvor man ikke har den, ved å rette forespørsler bakover i kjeden.

Etter § 10 bokstav a og b har enhver rett til å få informasjon på om et produkt inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse.

Nemndas vurdering er dermed at Miljøvernforbundet har krav på informasjon om hvorvidt impregneringen inneholder kobber, bromerte flammehemmere og/eller andre miljøgifter, jf. produktkontrollloven § 10 første ledd bokstav a og b.

Er informasjonsplikten oppfylt

Produktkontrollloven § 10 sjette ledd henviser til miljøinformasjonsloven § 18. Etter denne bestemmelsen kan informasjon utleveres på den måten som anses hensiktsmessig. Informasjon skal være dekkende og forståelig i forhold til informasjonsbehovet til den som ber om informasjon.

Salten Aqua har opplyst at produktet ikke inneholder kobber, men har ikke fremlagt dokumentasjon eller redegjort nærmere for dette. Det vises til nemndsvedtak 2006/5 som gjaldt opplysninger om hvorvidt to typer jakker inneholdt PFOS. Nemnda konkluderte med at opplysninger om at et produkt ikke inneholder PFOS var tilstrekkelig svar for å oppfylle informasjonsplikten. På denne bakgrunn konkluderes med informasjonsplikten er overholdt ved at Salten Aqua har opplyst om at det ikke er tilsatt kobber i tilsetningsstoffene.

Salten Aqua har ikke opplyst hvorvidt produktet inneholder bromerte flammehemmere eller andre miljøgifter, slik Miljøvernforbundet konkret etterspør. Etter nemndas syn plikter Salten Aqua å gi svar på dette.

Krav nr. 2, opplysninger om hvor mye kobber og andre miljøgifter som lekker ut fra Salten Aqua sine oppdrettslokaliteter i Skjerstadvjorden.

Miljøvernforbundet har fremmet krav om opplysninger om hvor mye kobber og miljøgifter som lekker ut fra Salten Aqua sine oppdrettslokaliteter i Skjerstadvjorden.

Etter nemndas syn er dette miljøinformasjon omfattet av miljøinformasjonsloven, jf. § 2. En eventuell lekkasje av miljøgifter fra et anlegg er direkte knyttet til Salten Aquas virksomhet, og nemnda mener dette dermed er informasjon «om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. § 16.

Salten Aqua viser til at det ikke lenger benyttes kobber for de aktuelle lokalitetene, og at eventuelle tidligere utslipp av kobber fremgår av miljøundersøkelsene (MOM C undersøkelsen) som er publisert på Salten Aqua sine hjemmesider, samt vedlagt link til i Salten Aquas tilsvarende av 20. oktober 2010 for et av anleggene i Skjerstadvjorden. Rapporten beskriver miljøtilstanden i området basert på vann, sediment, kjemi- og bunndyrsundersøkelser etter drift av oppdrettsanlegg i området. Til orientering fremgår tilstanden hva gjelder kobber på side 24. Det er kun kobber, sink, fosfor og organisk karbon man plikter å utføre målinger av, som det finnes resultater av i rapporten. Rapporten sier ikke noe om andre aktuelle miljøgifter.

Spørsmålet er dermed om informasjonsplikten er overholdt.

Etter miljøinformasjonsloven § 18 første ledd kan den som får krav om miljøinformasjon utlevere informasjonen i den formen vedkommende anser hensiktsmessig. En henvisning til rapporten er dermed tilstrekkelig for å svare for de miljøgiftene som fremgår av rapporten.

For eventuelle øvrige miljøgifter tilsatt mærene, jf. krav 1, må virksomheten ha kjennskap til eventuell utlekking. Derfor er en henvisning til rapportene ikke tilstrekkelig etter nemndas syn til å svare på de andre miljøgiftene. Virksomhetene må derfor gi et eget svar på hvorvidt det finnes andre slike miljøgifter som kan ha lekket ut fra anlegget.

Krav nr. 3 - krav om opplysninger om på hvilken måte giftstoffene som er tilsatt mærene kan påvirke maritimt liv i Skjerstadvjorden

Miljøvernforbundet ber om å få opplyst på hvilken måte giftstoffene som er tilsatt mærene kan påvirke maritimt liv i Skjerstadvjorden.

Etter nemndas syn er dette miljøinformasjon omfattet av miljøinformasjonsloven, jf. § 2. I den grad maritimt liv i Skjerstadvjorden blir påvirket av giftstoffene som er tilsatt mærene mener nemnda dette er informasjon «om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. § 16.

Slik nemnda oppfatter Salten Aqua svarer de også på dette spørsmålet ved å vise til MOM-C undersøkelsen, på tilsvarende måte som under krav 2.

For eventuelle miljøgifter som ikke er omfattet av MOM-C må virksomheten ha kjennskap til eventuell påvirkning på maritimt liv. Derfor er en henvisning til rapportene ikke tilstrekkelig etter nemndas syn til å svare på de andre miljøgiftene. Virksomhetene må derfor gi opplysninger om på hvilken måte andre miljøgifter påvirker det maritime livet, i den grad slike risikovurderinger foreligger.

Mindretallet (Skarning) finner at kunnskapsplikten/informasjonsplikten til Salten Aqua er oppfylt gjennom MOM C rapporten. For øvrig legger mindretallet til grunn at hovedsystemet i miljøinformasjonsloven er at kunnskapsplikten og informasjonsplikten jf § 9 og § 16 er korresponderende størrelser. Mindretallet mener det vil føre for langt om bedrifter skal ha informasjonsplikt til enhver om forhold som går ut over kunnskapsplikten etter § 9. Mindretallet mener en slik forståelse ikke har vært lovgivers intensjon, også fordi dette kan virke begrensende for virksomhetenes interne miljøarbeid.

Krav nr. 4 - krav om opplysninger om på hvilken måte giftstoffene som er tilsatt mærene påvirker kvaliteten på oppdrettslaksen

Miljøvernforbundet etterspør mengder av henholdsvis PCB, dioksiner, dieldring, toxaphen, bromerte flammehemmer og polybromerte difenyletere (PBDE) i ferdig produsert oppdrettslaks, fremstilt i nanogram per oppdrettslaks. Bakgrunnen for kravet er et ønske om opplysninger om hvordan tilsetningsstoffene i mærene evt. påvirker den ferdige produserte oppdrettslaksen. Miljøvernforbundet frykter miljøgiftene akkumuleres i fiskekjøttet og at mennesker kan bli forgiftet når de spiser oppdrettslaks fra anleggene til Salten Aqua eller deres datterselskaper. Miljøvernforbundet opplyser at de har lest i forskningsrapporter at oppdrettslaks ofte har store konsentrasjoner av de ovennevnte stoffene i seg.

Salten Aqua viser til undersøkelser foretatt av Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES), og viser til mattilsynet for opplysninger om mattrygghet. Miljøvernforbundet mener imidlertid spørsmålet ikke er tilstrekkelig besvart.

Er opplysningene «miljøinformasjon» jf. miljøinformasjonsloven § 2?

Det første spørsmålet nemnda må ta stilling til er hvorvidt den forespurte informasjonen er «miljøinformasjon» jf. miljøinformasjonsloven § 2.

Det vises til miljøinformasjonsloven § 1 bokstav c hvor det fremgår at med miljøinformasjon menes faktiske opplysninger og vurderinger om *«menneskers helse, sikkerhet og levevilkår i den grad de påvirkes eller kan bli påvirket av tilstanden i miljøet eller faktorer som nevnt i bokstav b.»*

Miljøinformasjonsloven omfatter imidlertid ikke rene helseopplysninger, jf. forarbeidene (Op. Cit. Side 145) hvor det fremgår at *«det anses ikke ønskelig å utvide lovens virkeområde til å omfatte rene helseopplysninger, opplysninger om indre miljø og opplysninger om sosialt miljø, for eksempel om hvordan et legemiddel virker i kroppen eller om passiv røyking kan utløse lungekreft.»*

Nemnda vurderer det slik at et evt. innhold av organiske miljøgifter i ferdig produsert oppdrettslaks som kommer fra tilsetningsstoffer i mærene er omfattet av definisjonen av miljøinformasjon i miljøinformasjonsloven § 2.

Gjelder opplysningene forhold ved virksomheten som «kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. miljøinformasjonsloven § 16 jf. § 9

Spørsmålet nemnda da må ta stilling til er hvorvidt opplysningene gjelder forhold ved virksomheten som «kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. miljøinformasjonsloven § 16. Den informasjonen som kan kreves fra en virksomhet etter miljøinformasjonsloven § 16 er den samme som virksomheten er forpliktet til å ha kunnskap om etter § 9. Plikten til å ha kunnskap innebærer at man ikke kan avvise et krav fordi man ikke har rette kunnskap. Kunnskapsplikten innebærer at man må ha kunnskap om forhold som innebærer en risiko for miljøet.

Ordlyden i miljøinformasjonsloven §§ 9 og 16 kan gi inntrykk av at det kun er virksomhetens konkrete påvirkning på miljøet som er omfattet av kunnskapsplikten, og ikke effektene som påvirkningen kan ha. Dette har vært drøftet tidligere i nemndsvedtak 2013/3, som gjaldt krav om å få informasjon om den helsemessige påvirkningen av utslippene av støv fra et askesorteringsanlegg. Nemnda viste i denne saken til enkelte uttalelser i forarbeidene som kunne trekke i retning av kun er virksomhetens konkrete påvirkning på miljøet som er omfattet av kunnskapsplikten, (Ot.prp. nr. 116 (2001–2002) på s. 224). Nemnda vurderte det imidlertid slik at også helsemessig påvirkning av utslippene er omfattet av § 16, med følgende begrunnelse:

«Plikten til å ha og retten til å kreve informasjon om virkninger en virksomhet forårsaker på det ytre miljøet, omfatter også virkninger på menneskers helse i den grad helsen påvirkes eller kan bli påvirket av tilstanden i miljøet eller av faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet.»

Både lovens formål og bestemmelsen i mil. § 17 annet ledd, jf. § 12 underbygger dette. Formålsbestemmelsen i mil. § 1 viser at ett av formålene med miljøinformasjonsloven er å "gjøre det lettere for den enkelte (...) å verne seg selv mot helse- og miljøskade." I tråd med dette formålet følger det av mil. § 17 annet ledd, jf. § 12 at allmennheten alltid skal kunne få informasjon om helseskadelig forurensning og forholdsregler for å hindre eller redusere slik skade, selv om informasjonen ikke kan gis uten å røpe tekniske innretninger og framgangsmåter eller drifts- eller forretningsforhold "som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår".

Nemnda legger til grunn tilsvarende standpunkt i denne saken, og på denne bakgrunn finner nemnda at eventuell helsepåvirkning som følge av organiske miljøgifter i oppdrettslaks er omfattet av «miljø» i § 9 og § 16.

Spørsmålet nemnda da må ta stilling til er hvorvidt organiske miljøgifter i laks innebærer en «ikke ubetydelig påvirkning». At kunnskapsplikten også omfatter potensielle eller mulig miljøpåvirkning er tidligere vurdert av nemnda i sak 2013/3 som klart, og er forutsatt i merknadene til miljøinformasjonsloven § 9 i Ot. prp. Nr. 116 (2001-2002) side 226. Som eksempler nevnes blant annet forurensning og avfall. Spørsmålet blir da hvilken rekkevidde kunnskapsplikten har.

Det fremgår av forarbeidene til loven (Ot.prp. nr. 116 (2001—2002) s. 224 at:

«Hvor den eksakte grensen går i hvert enkelt tilfelle kan ikke uttømmende angis på forhånd. Mange av de miljøforhold som har mer enn ubetydelig påvirkning på miljøet, kan være gjenstand for regulering fra miljøvernmyndigheter eller andre myndigheters side, for eksempel gjennom konsesjon eller generelle regler i lov eller forskrift. Generelt kan man derfor si at de forhold som myndighetene har regulert av hensyn til miljøet eller utnyttelse av naturressurser, normalt vil være forhold som er over grensen for det ubetydelige. Utover de miljøforholdene som er direkte regulert, påhviler det virksomheten en selvstendig plikt til å vurdere om andre forhold i virksomheten kan medføre ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.»

Nemnda vil bemerke at oppdrettsanleggene i Skjerstadjorden har utslippstillatelse etter forurensningsloven, virksomheten er regulert av fiskeridirektoratet og mattrygghet er regulert av mattilsynet. Mattilsynet har et omfattende regelverk knyttet til fôr, fôringredienser, samt overvåkningsprogram. Det er imidlertid ingen offentligrettslige krav til å måle det konkrete innholdet av organiske miljøgifter i den ferdige produserte oppdrettslaksen. Grunnen til dette er fordi regelverket knyttet til fôr har til formål å sikre at evt. miljøgifter i oppdrettslaksen er under referanseverdiene. Fiskefôr er derfor nøye regulert med hensyn til mattrygghet av mattilsynets regelverk.

Det at myndigheten ikke har stilt krav om målinger av miljøgifter i ferdig produsert oppdrettslaks er imidlertid ikke avgjørende for kunnskapsplikten etter miljøinformasjonsloven § 9 og § 16. Virksomheten har en selvstendig plikt til å vurdere dette etter miljøinformasjonsloven. Brukes det miljøgifter i produksjonen, må det vurderes om det

foreligger en aktuell risiko for at fisken kan ta opp i seg disse. Hvis dette er tilfelle, og omfanget er slik at det er en aktuell fare for at det er miljøgifter i oppdrettslaksen som overstiger referanseverdiene, så foreligger det en fare for en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Dersom det ikke brukes miljøgifter i tilsetningsstoffene til mærene, så tilsier dette at det ikke er giftstoffer i ferdig produsert oppdrettslaks. Etter nemndas vurdering foreligger dermed ikke fare for «ubetydelig påvirkning på miljøet» jf. §§ 9 og 16, og etter § 9 vil det ikke være nødvendig å måle ferdig produsert oppdrettslaks.

Salten Aqua må på denne bakgrunn ut fra de miljøgifter som er tilsatt mærene foreta slike vurderinger, og gi informasjon om tilstedeværende risiko for at disse er tatt opp i fisken og foreligger i den ferdig produserte oppdrettslaksen. Hvis risikoen er aktuell, må den aktuelle konsentrasjonen dokumenteres med målinger.

Krav nr. 5, opplysninger om når det sist ble foretatt avlusning i Skjerstadvfjorden, og hvilke virkestoffer mot lakselus som er brukt

Miljøvernforbundet ønsker informasjon om når det sist ble foretatt avlusninger for noen av Salten Aqua sine oppdrettsanlegg i Skjerstadvfjorden, samt virkestoffene som er brukt i forbindelse med hvert enkelt utslipp.

Salten Aqua opplyser at anleggene drives uten behov for avlusning. Salten Aqua opplyser at de har fått opplyst fra forrige generasjons oppdretter og mattilsynet forespurt, og at de heller ikke kjenner til at de foretas avlusning av lakselus. De opplyser imidlertid at det en gang i 2002 og gjennomført en testavlusning på Skottelus.

Videre opplyser Salten Aqua at eventuelle lusetall publiseres på nett.

Nemnda vurderer det slik at Salten Aqua med dette har oppfylt informasjonsplikten etter miljøinformasjonsloven § 16.

Krav nr. 6, opplysninger om avlivninger av skadedyr i nærheten av Salten Aquas oppdrettslokaliteter og hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som verste for oppdrettsindustrien

Miljøvernforbundet ønsker informasjon om hvilke «skadedyr» som Salten Aqua eller deres datterselskaper har avlivet i nærheten av oppdrettslokalitetene de siste 5 årene. Med skadedyr mener Miljøvernforbundet *lakselus, sei, hegre, måse, mink og sel*. Videre ber Miljøvernforbundet om å få vite hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som de verste for oppdrettsindustrien.

i) Opplysninger om avlivninger av skadedyr

Nemnda behandler kravet om opplysninger om avlivede skadedyr først.

Etter nemndas syn er dette miljøinformasjon omfattet av miljøinformasjonsloven, jf. § 2. I den grad Salten Aqua har avlivet dyr i nærheten av oppdrettslokaliteten mener nemnda dette er informasjon «om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet», jf. § 16.

Salten Aqua opplyser at de fra og med høsten 2015 (uke 43) har publisert avlivninger av marine pattedyr og fugler, i forbindelse med miljøsertifiseringsordningen ASC. Salten Aqua viser til nettsidene sine hvor dette publiseres. Salten Aqua opplyser at «det i utgangspunktet ikke avlives

noen dyr og at en gjennom driften er opptatt av å ivareta det biologiske mangfoldet i fjorden. Det rapporteres offentlig på det som kan inntreffe, dette er at f.eks. at en måse går fast i et fuglenett som beskytter anleggene. Dersom virksomheten hadde hatt en påvirkning på ytre miljø gjennom avlivninger av dyr anser vi det naturlig at det også skulle vært innbefattet av miljøinformasjonsloven uavhengig av art, jf. det konkrete spørsmålet fra miljøklagenemnda».

Videre opplyser Salten Aqua per e-post av 18. mars 2016 følgende: «Miljøklagenemnda spurte om hvordan arten Mink blir registrert dersom en mink skulle blitt avlivet ved en lokalitet. Dette blir registrert som avvik i internkontrollsystemet (VIS). Det foreligger ingen avvik på dette. dvs. at det ikke er avlivet mink ved de aktuelle bedriftene i nyere tid. Det foreligger ikke historiske data på dette.»

Miljøvernforbundet mener at kravet ikke er tilstrekkelig besvart, og de mener at det bør holdes oversikt over alle typer levende vesener som de avliver, spesielt rødlistede arter.

Nemnda vil i det følgende ta stilling til om informasjonsplikten er oppfylt.

Nemnda presiserer at kun de arter som er nevnt i kravet om miljøinformasjon blir behandlet i det følgende. En eventuell utvidelse av kravet, slik det fremgår per epost 18. mars 2016 til *enhver avlivning, nise og enhver art på rødlisten*, må rettes mot Salten Aqua på ordinært vis før det evt. kan behandles av nemnda.

Etter nemndas vurdering har Salten Aqua besvart kravet fra høsten 2015 hva gjelder hegre, mink, måse og sel da dette er marine pattedyr og fugl som blir registrert dersom de avlives.

Spørsmålet nemnda må ta stilling til er hvorvidt Miljøvernforbundet har krav på opplysninger om avlivet sei. Sei er ikke med i ovennevnte registrering. Slik nemnda forstår Salten Aqua ville sei vært med i ovennevnte registrering hos ASC dersom sei ble avlivet, det vises til ovennevnte uttalelse fra Salten Aqua: «Dersom virksomheten hadde hatt en påvirkning på ytre miljø gjennom avlivninger av dyr anser vi det naturlig at det også skulle vært innbefattet av miljøinformasjonsloven uavhengig av art». Nemnda forstår uttalelsen til Salten Aqua av 11. mars 2016 dithen at sei ikke blir avlivet. Vi kan derfor ikke se hvordan Salten Aqua kan besvare dette i ytterligere grad.

Når det gjelder avlaving av lakselus vises til at Salten Aqua publiserer lusetall, jf. krav nr. 4.

Salten Aqua har ikke vist til registrering av avlivet skadedyr fra før høsten 2015.

Miljøvernforbundet anfører imidlertid at disse opplysningene skulle foreligget med grunnlag i miljøinformasjonsloven. Disse opplysningene har ikke Salten Aqua fordi det ikke er foretatt registreringer.

Nemnda er enige med Miljøvernforbundet i at dette er informasjon som også burde vært registrert tidligere jf. § 9.

Sidene opplysningene ikke finnes, ser nemnda derfor ikke at Salten Aqua plikter å besvare spørsmålet ut over det som er gjort med henvisning til den publiseringen de allerede foretar.

- ii) Opplysninger om hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som de verste for oppdrettsindustrien

Dernest ber Miljøvernforbundet om å få vite hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som de verste for oppdrettsindustrien.

Salten Aqua har ikke besvart henvendelsen. Retten til innsyn etter § 16 gjelder opplysninger om «forhold ved virksomheten» som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, jf. miljøinformasjonsloven § 16 første ledd. Bestemmelsen viser til plikten til kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet jf. § 9. Nemnda forstår det slik at Miljøvernforbundet ønsker en generell uttalelse om hvilke type skadedyr Salten Aqua anser som de verste for oppdrettsindustrien. I den utstrekning de har foretatt en slik vurdering så er dette miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven som de plikter å opplyse om. For øvrig mener nemnda at Salten Aqua ikke plikter å besvare dette spørsmålet.

Det vises for øvrig til mindretallets syn hva gjelder forholdet mellom kunnskapsplikten og informasjonsplikten under krav nr. 3.

Krav nr. 7, spørsmål om hvilke sykdommer som er påvist i anleggene i Skjerstadjorden de to siste årene

Miljøvernforbundet har fremmet krav om å få opplyst hvilke sykdommer som har blitt påvist i anleggene til Salten Aqua eller deres datterselskaper de to siste årene.

Salten Aqua har opplyst om to tilfeller av Piscine orthoreovirus med påfølgende mindre tilfelle av hjerte- og skjelettmuskelbetennelse. Per brev av 11. mars 2016 påpeker Miljøvernforbundet at disse opplysningene er feil, og de henviser til andre opplysninger fra Mattilsynet hvor det fremgår at det er påvist infeksiøs lakseanemni (ILA) i 2007 og 2013. Per e-post av samme dag presiseres at disse tilfellene gjaldt anleggene som eies av Wenberg fiskeoppdrett AS og Edelfarm AS.

Slik nemnda ser det er det vanskelig å se at Salten Aqua ikke har oppfylt informasjonsplikten etter miljøinformasjonsloven. Nemnda har ikke holdepunkter for å anta at opplysningene virksomheten har gitt, ikke er korrekte. Ved opplysninger om sykdommer påvist i andre selskaper hvor Salten Aqua ikke står i et konsernforhold må kravet fremmes til rett rettssubjekt.

Krav nr. 8, spørsmål om Saltens tiltak for å hindre spredning av fiskemøkk fra oppdrettsanleggene i Skjerstadjorden

Miljøvernforbundet ønsker informasjon om hvilke tiltak Salten Aqua har innført for å hindre spredning av fiskemøkk fra oppdrettsanleggene og til Skjerstadjorden. Salten Aqua viser til at utslipp av organisk materiale er regulert gjennom utslippstillatelsen fra fylkesmannen og oppfølging med miljøundersøkelsene MOM B og MOM C samt brakkleggingsperioder.

Nemnda oppfattet det slik at Miljøvernforbundet var fornøyd med svaret da det ikke kom noen kommentarer til dette per brev av 28. oktober 2015, og ba om bekreftelse på dette. Den 11. mars 2016 opplyste Miljøvernforbundet at de anfører at svaret ikke er tilstrekkelig, og det fremmes en rekke utdypende spørsmål blant annet konkret hva som gjøres for å hindre «spredning av møkk, bakterier, virus og snyltedyrr fra anleggene». Miljøvernforbundet stiller spørsmål om MOM B og MOM C vil avdekke mengden og ulike typer snyltedyrr og bakterier/virus fra anleggene.

Slik nemnda ser det er de nye spørsmålene mer vidtgående og av en delvis annen karakter enn spørsmålet om tiltak for å hindre spredning av fiskeavføring. Etter nemndas vurdering er dette

nye krav som må fremmes direkte til Salten Aqua slik at de får anledning til å besvare spørsmålet, før de eventuelt behandles i klagenemnda.

Når det gjelder spørsmålet om opplysninger om tiltak for å hindre spredning av fiskemøkk vil nemnda presisere at oppdrettsvirksomhetene har utslippstillatelse fra fylkesmannen, men i motsetning til såkalte ordinære utslipp fra industribedrifter fastsettes ingen grense for hvor store utslipp som tillates. Det er derfor det er krav om å foreta miljøundersøkelser for å undersøke hvordan miljøtilstanden er, og vurdere resipienten og hvordan materialet (fiskemøkken) omsettes på bunn. Det er graden av utnyttelse av den konkrete lokaliteten som påvirker resipientens miljøtilstand, og det er derfor brakkleggingsperioder er virkemiddelet for å ivareta miljøtilstanden slik at fiskemøkk ikke medfører svekket miljøtilstand. MOM B og MOM C beskriver miljøtilstanden i grunnen, og vil dermed gi indikasjoner på behovet for brakkleggingsperioder. I tillegg plikter virksomheten å følge med på miljøundersøkelsene og overvåke miljøtilstanden.

Salten Aqua har vist til at det foretas miljøundersøkelser av bunnfaunaen, både under lokaliteten og i området rundt. (MOM B og MOM C). Undersøkelsene publiseres fortløpende på Salten Aqua sine hjemmesider. I tillegg har de vist til at brakkleggingsperioder blir gjennomført.

Ved å få tilgang til de miljøundersøkelsene som er gjort i henhold til utslippstillatelsene, vil klager få informasjon om utslippenes påvirkning på miljøet. Slik nemnda ser det, besvarer dette klagers krav.

Nemnda vurderer det slik at Salten Aqua med dette har oppfylt informasjonsplikten etter miljøinformasjonsloven § 16.

I den grad Salten Aqua gjennomfører andre tiltak for å hindre spredning av fiskemøkk må dette opplyses. Det vises for øvrig til mindretallets syn hva gjelder forholdet mellom kunnskapsplikten og informasjonsplikten under krav nr. 3.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Salten Aqua AS plikter å gi Norges Miljøvernforbund Nordland svar på hvorvidt det er bromerte flammehemmere eller andre miljøgifter enn kobber i produktet som tilsettes notposer/nøtene for å hindre groing/algevekst.

Salten Aqua AS plikter å gi Norges Miljøvernforbund Nordland svar på hvorvidt det finnes miljøgifter som kan ha lekket ut fra anlegget utover de som er nevnt i MOM-C.

Salten Aqua AS plikter å gi Norges Miljøvernforbund Nordland informasjon om eventuelle risikovurderinger som er foretatt av hvordan mulige giftstoffer som er tilsatt mærene påvirker maritimt liv.

Salten Aqua AS plikter å gi Norges Miljøvernforbund opplysninger om risiko for at miljøgifter som er tilsatt mærene er tatt opp i fisken og foreligger i den ferdig produserte oppdrettslaksen. Hvis risikoen er aktuell, må den aktuelle konsentrasjonen dokumenteres med målinger.

Salten Aqua AS plikter å gi Norges Miljøvernforbund Nordland vurdering av hvilke skadedyr Salten Aqua anser som de verste for oppdrettsindustrien, i den grad slik vurdering er foretatt.

I den grad Salten Aqua gjennomfører andre tiltak for å hindre spredning av fiskemøkk må dette opplyses.

For øvrige krav tas klagen ikke til følge.

Vedtaket er avsagt etter behandling på nemndsmøtet og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 15. juni 2016

Hans Petter Graver

Ina Lindahl Nyrud

Cecilie Skarning